

1925
RI nr 3-6
J
czona ryczałtem.

Nr 131.
Politechnika Warszawska

WPan Adam Skib,
ul. Smole

WYDAWCA: WIA DOMOSCI

ZWIĄZOK

POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH

ROK I WARSZAWA, Lipiec, sierpień, wrzesień 1925 R. Nr. 3-4-5

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE ZRZESZONE:

Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie.

Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.

Związek Polsk. Inżyn. Kolejow. Krakowskie Tow. Techniczne.

Stow. Elektrotechn. Polskich.

Polskie Stow. Inż. i Techn. województwa Śląskiego.

Stow. Techników w Sosnowcu.

Stow. Techników Polskich w Wilnie.

Stow. Techników w Poznaniu.

Stowarzyszenie Techników województwa Lubelskiego.

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników ziemi Radomskiej.

Wołyńskie Stowarzyszen. Techników w Łucku.

Sekcja Techniczna Towarzystwa Wiedzy Wojskowej.

Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów w Poznaniu.

Stowarzyszenie Techników Polskich w Bydgoszczy.

Związek Techników Polskich w Częstochowie.

Stow. Techników Pomorskich w Toruniu.

Kujawskie Stowarzyszenie Techników we Włocławku.

Koło Techników w Ostrowcu.

Koło Techn w Starachowicach.

Stow. Techników w Grudziądzu.

Stowarzyszenie Techników województwa Kieleckiego.

TREŚĆ:

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie za rok 1924 . . . . . B-26

Protokół obrad delegatów inżynierów słowiańskich w Pradze B-40

Odpowiedź Kom. Norm. na sprzeciw B-42

List Komisji Standaryzacyjnej B-43

Międzynarodowa Wystawa Europejska w Stanach Zjednoczonych . . . B-44

ZAŁĄCZNIK Ankieta na oddzielnym arkuszu.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 5

Konto czekowe P. K. O. 5878.

Prenumerata za kwartał 1 złp. Numer pojedynczy—40 gr. Numer podwójny—70 gr. Numer potr.—1 złp.

OGŁOSZENIA: 1/1 str. 100 złp., 1/2 str. 60 złp., 1/4 str. 40 złp., 1/8 str. 20 złp., 1/16 str. 10 złp.,

Członkowie Zrzeszonych Stowarzyszeń wpłacają ulgową prenumeratę przez swe Stowarzyszenia.

GRAND PRIX
PARYŻ 1900 R.

Rok założenia 1875

GRAND PRIX
TURYŃ 1911 r. I

Tow. Akc. Zakładów Mechanicznych

Borman, Szwede i S-ka

Warszawa, ulica Srebrna Nr. 16

Telef. Działu Handlowego 7-22 i 4-04 Działu Sprzedaży 20-86

" " Technicznego 20-62 " " Warsztatów 278-28

Adres telegraficzny: BORMANSZWEDE-WARSZAWA

1. Kompletna budowa i remont: cukrowni, gorzelnii, syropiarni, fabryk drożdży, krochmalni, suszarni, fabryk chemicznych i suchej destylacji.
2. Wszelkie aparaty i kotły dla przemysłu naftowego.
3. Kotły parowe, hydrauliczne nitowanie wszelkich racjonalnych systemów na wysokie i niskie ciśnienie.
4. Maszyny parowe i pompy zwykłe, tryplex i wirowe
5. Aparaty do zmięczania i oczyszczania wody
6. Odpornice system „Kestnera” i zwykłe stojące.
7. Aparaty gorzelnicze i rektyfikacyjne systemu „Bormana” i „Barbet-Borman”.
8. Regulatory automatyczne do pary dla gorzelnii (oszczędn. na opale i białdudze).
9. Precyzyjne i zwykłe rozlewaczki do butelek.
10. Beczki żelazne, miary brązowe i żelazne do wszelkich płynów.
11. Konstrukcje żelazne i wszelkie roboty wchodzące w zakres kotlarstwa żelaznego i miedzianego.
12. Wszelkie roboty mechaniczne i armatura.

Wszystkie wyroby najnowszej konstrukcji i w najdokładniejszym wykonaniu.

Towarzystwo Akcyjne Zakładów Elektrotechnicznych 2

Inżynier Kazimierz Patzer

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 9, tel. 59-46 i 59-26.

Adres telegraficzny: „Kapatzer Warszawa”.

Urządzenia elektryczne o wysokim, silnym i słabym prądzie, oraz wszelkie maszyny i materiały instalacyjne do powyższych urządzeń.

Skład Fabryczny wyrobów firmy: „The Morgan Crucible Company Limited London”.

Specjalność szcztotki elektrografitowe do maszyn elektrycznych kontakty elektrografitowe do szwejsowania elektrycznego, uszczelnienia elektrografitowe do turbin parowych, oraz wszelkie wyroby węglowe i elektrografitowe do potrzeb elektrotechniki.

Węgle i grafit do elementów galwanicznych.

ZAŁOŻONE W R. 1866

Tow. Akc. Zakładów Przemysłowo-Budowlanych 3

Fr. Martens & Ad. Daab

w Warszawie, Wiejska 8. Tel. 65-94 Zarząd.

1) Wydział Budowlany: tel. 55-84

2) Wydział Robót Inżynierskich tel. 224-03

3) Fabryka: Czerniakowska 171:

Główny Skład na Polskę
Kulkowych Łożysk i Kulek „DWF”**KAROL KUSKE 4**Warszawa,
ulica Nowogrodzka Nr. 12, telefon 63-61,
depesze: „Karkus Warszawa”.**S. K. F.**

Szwedzkie łożyska kulkowe

Sp. z ogr. odp. 5

Warszawa, Kopernika 13 Tel. 12-41.

BIBLIOTEKA
POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ
ul. Politechnicznej 1

WIADOMOŚCI Z ZWIĄZKU POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH

Rok 1.

Warszawa, Lipiec, Sierpień, Wrzesień 1925 r.

Nr 3-4-5.

SPRAWOZDANIE

z działalności Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie za rok 1924 (sprawozdawczy 26)

wyłoszone na Walnem Zebraniu Członków w dniu 1 maja 1925 przez
Członka Rady, inż. Tadeusza Baniewicza.

Sanacja skarbu, pod której znakiem kształtowało się życie całego narodu polskiego w 1924 roku, odbiła się i na życiu Stowarzyszenia. Po długim okresie inflacji, gdy z powodu spadku marki dochody Stowarzyszenia były znikome i ledwie pokrywały bieżące wydatki, gdy więc z braku funduszy Stowarzyszenie musiało tylko wegetować — nastąpił zwrot, gdyż po ustabilizowaniu waluty, wpłacone składki, przedstawiały już realną wartość, można więc było przystąpić do planowej gospodarki i szerszej działalności.

Ślady tego dają się już zauważyć w roku sprawozdawczym, gdy Rada, korzystając z pomyślniejszej sytuacji finansowej, zdecydowała przedewszystkiem powiększyć fundusze na bibliotekę i starała się uwzględnić inne najbardziej palące potrzeby.

Należy tu jednak odrazu podkreślić, że z odzyskaniem przez pieniądz jego wartości wielkim ciężarem dla Stowarzyszenia stają się należności, ciężące na jego gmachach. Z powodu nader poważnej ich sumy należy działać z niezwykłą ostrożnością i przezornością, żeby móc spłacać je w należnym terminie, bez narażenia Stowarzyszenia na możliwe wstrząśnienia. Rada zdaje sobie dobrze z tego sprawę i dlatego już na czerwcowem Walnem Zebraniu wystąpiła z wnioskiem o podwyższenie składek członkowskich, by tą drogą stworzyć rezerwy dla spłaty wzmiankowanych zobowiązań.

Rok sprawozdawczy był 26 w życiu Stowarzyszenia.

W dniu 1 stycznia 1924 roku było członków 2.675, przyjęto w ciągu roku sprawozdawczego 161, ubyło:

a) z powodu śmierci	19
a mianowicie: ś. p. Ignacy Ciszewski, Adolf Daab, Franciszek Ksawery Dobrowolski, Tadeusz Fuda- kowski, Ludwik Józefowicz, Władysław Marjan Ki- ślański, Konrad Krzyczkowski, Jan Kulęsza, Kazi- mierz Loewe, Stefan Mecner, Józef Oleszkiewicz, Stefan Olszowski, August Repphan, Juljusz Ru- dowski, Józef Stecewicz, Józef Strasburger, Mi- kołaj Tołwiński, Ignacy Wolicki, Stanisław Zyg- munt Wróblewski.	
b) z powodu wykreślenia się	7
c) wykreślono za nieopłacanie składek	69
razem więc ubyło	95

W dniu 31 grudnia 1924 r. było członków 2.741 czyli więcej niż na początku roku o 66 członków.

Według miejsc zamieszkania członkowie dzielą się jak następują:	członków mieszkających w Warszawie było	. . .	2.058
„	„ na prowincji	„ . . .	674
„	„ zagranicą	„ . . .	9
	razem	. . .	<u>2.741</u>

Z ogólnej liczby członków w końcu roku było 30 członków dożywotnich, którzy albo wpłacili jeszcze przed wojną jednorazowo po rubli 300, lub też zrzekli się na rzecz Stowarzyszenia poważniejszych sum, ciężących na gmachu Stowarzyszenia.

Zebrań ogólnych odbyło się w 1924 roku — 4: w dniach 25 stycznia, 4 kwietnia, 13 czerwca i 19 grudnia.

Na zebraniu w dniu 25 stycznia w obecności 125 członków przyjęto preliminarz budżetowy na rok 1924, ustalono, że wysokość składki na rok 1924 będzie wynosiła rocznie złotych 16 dla członków miejscowych i 8 dla zamiejscowych wreszcie przyjęto 13 kandydatów na członków.

Na zebraniu w dniu 4 kwietnia, na którym było obecnych 188 członków przyjęto sprawozdanie finansowe za rok 1923 i zatwierdzono regulamin Koła byłych wychowañców Politechniki w Nancy.

Na zebraniu w dniu 13 czerwca w obecności 132 członków rozpatrzono projekt Statutu Polskiego Towarzystwa Technicznego, uchwalono podwyższyć składkę do wysokości za półrocze zł. 12 dla miejscowych i 6 zł. dla zamiejscowych członków, przyjęto 95 kandydatów na członków.

Wreszcie na posiedzeniu grudniowym, na którym było 189 członków, rozpatrzono budżet na 1925 r. ustalono, że wysokość składki na 1925 r. będzie wynosiła 52 złote dla miejscowych i 36 zł. dla zamiejscowych członków, przy czem jednogłośnie przyjęto wnioski, żeby „Przegląd Techniczny” był wysyłany wszystkim członkom Stowarzyszenia, uchwalono wznowić drukowanie czerwonej kartki w „Przeglądzie Technicznym”, zatwierdzono 2 nowe Koła mianowicie: byłych wychowañców Moskiewskiego Instytutu Inżynierów Komunikacji i Inżynierów Dróg i Mostów byłych wychowañców Politechniki Warszawskiej, dokonano dorocznych wyborów do władz Stowarzyszenia, wreszcie przyjęto 53 kandydatów na członków Stowarzyszenia.

Sprawozdanie finansowe, przedstawione jest na poniższej tabelicy; wykazuje ono w dochodach i wydatkach sumę

zł. 104.297 gr. 13.

Rachunek wpływów i wydatków za r. 1924.

Dochody różne w r. 1924	70.233	36	Wydatki ogólne w r. 1924	80.019	21
Składki pobrane w r. 1924	34.010	10	Stała Delegacja	1.615	17
Z sum przechodnich	53	61	Przeniesione na rezerwę		
Z Rachunku Banków		6	specjalną	22 662	75
	104.297	13		104.297	13

Rada Stowarzyszenia:

Skład osobisty Rady Stowarzyszenia w roku sprawozdawczym był następujący:

pp. Tadeusz Baniewicz, Maurycy Chorzewski, Piotr Drzewiecki, Ksawery Gnoiński, Ignacy Gruszczyński, Czesław Klarner, Stanisław Jan Okolski, Ignacy Radziszewski, Stanisław Rodowicz, Edmund Telakowski, Wacław Wańkiewicz, Franciszek Żaryn.

Zajęcia w Radzie były podzielone, jak następuje:

Prezes: Ignacy Radziszewski

Wice-Prezesi: Wacław Wańkiewicz i Maurycy Chorzewski

Sekretarz: Tadeusz Baniewicz

Zastępca Sekretarza: Ignacy Gruszczyński

Skarbnik: Czesław Klarner

Zastępca Skarbnika: Edmund Telakowski

Delegaci do Delegacji Kół i Wydziałów: Ksawery Gnoiński i Franciszek Żaryn (jako zastępca)

Delegat do „Przeglądu Technicznego”: Piotr Drzewiecki

Gospodarze: Ksawery Gnoiński i Stanisław Rodowicz

Delegat do Wydziału Posiedzeń Technicznych: Stanisław Jan Okolski

Delegat do Wydziału Wydawnictw Technicznych: Edmund Telakowski

Delegat do „Drukarni Technicznej”: Stanisław Rodowicz.

Kolega Klarner, wobec mianowania go na stanowisko Wice-ministra Skarbu, został na czas zajmowania tej czynności zwolniony z pełnienia obowiązków członka Rady.

Komisja Rewizyjna:

składała się z kol.: Barszczewskiego Józefa, Buszkowskiego Leona, Knauffa Ludwika, Konecznego Mieczysława i Rasińskiego Faustyna.

Rada odbyła w roku sprawozdawczym 21 posiedzeń, które odbywały się średnio przy udziale 8 członków, na wszystkich posiedzeniach przewodniczył prezes Rady kol. Radziszewski.

Poza sprawami administracyjno-gospodarczymi, dotyczącymi wewnętrznego życia Stowarzyszenia, Rada brała czynny udział we wszystkich przejawach życia publicznego.

Przy tworzeniu się Banku Polskiego, Rada zainicjowała propagandę pomiędzy członkami Stowarzyszenia na rzecz subskrybowania akcji Banku, przyczem Stowarzyszenie wzięło udział w subskrypcji przez nabycie 20 akcji. Jednocześnie Rada udzielała poparcia Towarzystwu Przyjaciół Skarbu, w którym czynny udział brał prezes Stowarzyszenia kol. Radziszewski i kol. Rasiński, wreszcie na życzenie Ministerstwa Skarbu współdziałała w uświadamianiu społeczeństwa, co do konieczności jaknajszybszego wpłacania podatków. Należy podkreślić, że Koło Petersburskich Technologów zainicjowało ze swej strony zebranie przez członków tego Koła funduszu, za który nabyło 75 akcji Banku Polskiego.

Rada starała się śledzić za wszelkimi poczynaniami władz rządowych i zabierała w ważniejszych sprawach głos, korzystając ze współpracy poszczególnych Kół. Złożono władzom memoriał w sprawie reorganizacji władz pocztowo-telegraficznych, wystosowano list do Ministerstwa Robót Publicznych o jak najprędze przeprowadzenie ustawy budowlanej; na zaproszenie Ministerstwa Spraw Wojskowych przyjęto udział w posiedzeniach w sprawie oddania dostaw na samochody dla armji, na wniosek Ministerstwa Skarbu wyznaczono kandydatów do Komisji Szacunkowej Monopoli Tytuniowego, wreszcie wystosowano protest przeciwko projektowi ustawy o rekwizycji mieszkań dla wojska.

W życiu społecznem Rada również starała się brać jaknajwyższy udział: do Komitetu Daru Narodowego dla pani Marji Curie-Skłodowskiej delegowano swego przedstawiciela i wyasygnowano 500 złotych, przyłączono się do wystosowanego pod adresem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Ministerstwa Spraw Zagranicznych protestu przeciwko podwyższeniu wpisów na Politechnice w Gdańsku, zapisało Stowarzyszenie na dożywotniego członka Polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku, wpłacając 200 złotych. Na konferencje, organizowane przez Komitet Obrony Przeciwgazowej delegowano swego przedstawiciela, zorganizowano agitację na rzecz zapisywania się do Ligi Obrony Powietrznej Państwa. Przyjęto udział w pogrzebie Henryka Sienkiewicza i asygnowano dla uczczenia tej chwili 300 zł. na Macierz Szkolną w Cieszynie; wyasygnowano 100 zł. na fundusz imienia Z. Szlenkierowej. Poparto akcję Komitetu Nadzorczego Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie w sprawie zapisywania się na członków tego Muzeum. Asygnowano 50 zł. dla Komisji Funduszu Olimpijskiego. Przyjęto udział w Zjeździe przedstawicieli przedsiębiorstw tramwajowych i kolei dojazdowych w Polsce, w I-ym kongresie rolniczym, w dorocznym posiedzeniu P. K. O., w uroczystości otwarcia Stowarzyszenia Techników w Tomaszowie Mazowieckim i t. d.

Po raz pierwszy w życiu Stowarzyszenia wypłynęła sprawa nawiązania ścisłej łączności z technicznymi organizacjami zagranicą w drodze przyznania specjalnych praw członkom pokrewnych zagranicznych instytucji. Trudności nasuwały się wskutek tego, że statut naszego Stowarzyszenia nie przewiduje możliwości przyjmowania cudzoziemców na członków, należało więc wynaleźć drogę

pośrednią przez przyjmowanie ich, jako stałych gości. W ten sposób załatwiono sprawę przyjęcia do Stowarzyszenia francuza pana Farine George'a, na tej samej zasadzie utworzono na wniosek Związku Inżynierów Cywilnych w Paryżu grupę polsko-francuską inżynierów cywilnych przy naszym Stowarzyszeniu.

Jako objaw zadzierzgamających się stosunków międzynarodowych należy wspomnieć wizytę u nas w Warszawie i przyjęcie w lokalu Stowarzyszenia Inżynierów łotewskich i studentów belgijskich.

Stowarzyszenie nasze było zapisane, jako uczestnik w kongresie Chłodniczym w Londynie, który odbył się 16 czerwca; przyjmowało udział przez swego delegata kol. P. Drzewieckiego w zjeździe w sprawie naukowej organizacji pracy w Pradze 15 lipca i w zjeździe inżynierów i architektów w Hradci-Kralove pomiędzy 6—10 czerwca, zorganizowało wycieczkę na Wystawę Imperjum Brytyjskiego w Wembley pod Londynem, w której wzięło udział 10 kolegów, wreszcie otrzymało zaproszenie na obchód X-lecia Szkoły Politechnicznej w Brukseli, dokąd jednakże, nie mogąc delegować przedstawiciela, wysłało jedynie depezę. Stowarzyszenie przyjmowało także udział w Komitecie, wyłonionym przez Tow. Polsko-Francuskie, dla organizacji święta francuskiego w Warszawie.

Jeśli przejdziemy do spraw ściślejszych Stowarzyszenia, to należy przedewszystkiem zanotować poważny problemat, który stanął przed Radą t. j. kwestję przyjmowania do Stowarzyszenia osób innych narodowości, które są obywatelami polskimi. Zgłosiła mianowicie chęć należenia do Stowarzyszenia grupa rusinów. Sprawę tę, której całą wagę jasno sobie Rada zdaje, poddano szczegółowemu badaniu, lecz go jeszcze nie ukończono. Jak wiadomo, w innych państwach przyjmuje się do stowarzyszeń technicznych członków bez względu na ich narodowość i nie ulega wątpliwości, że w miarę gruntowania się Państwa Polskiego dotychczasowe poglądy na współzycie z obywatelami państwa innych narodowości będą musiały być poddane rewizji.

Następnie zastanawiano się nad reorganizacją Stowarzyszenia w celu ożywienia i rozszerzenia jego działalności, a również pobudzenia żywszego techniczno-naukowego życia. Na temat ten była przeprowadzona dyskusja na dwóch posiedzeniach Rady, czem oczywiście, tak ważnej sprawy nie wyczerpano i w dalszym ciągu jest ona aktualną.

Dużo trudu poświęcono sprawie prowadzenia w „Przeglądzie Technicznym” działu informacyjnego o poszukiwaniu posad. Sprawa ta stanęła na porządku dziennym wobec tego, że rządowy Wydział Pośrednictwa Pracy, opierając się na nowowydanej ustawie o społecznem pośrednictwie pracy, żądał albo skasowania ogłoszeń, kwalifikując ogłaszanie informacji, jako pośrednictwo pracy, lub też zorganizowania ustawowo przewidzianego biura pośrednictwa pracy. Rada, nie mogąc zaprowadzać kosztownego aparatu biurowego i uważając, że przestanie informowania członków o wakujących posadach byłoby krzywdą dla nich — podjęła starania o pozwolenie dru-

kowania nadal wzmiankowanych informacji i jest wszelka nadzieja pomyślnego załatwienia sprawy.

Pragnąc uczcić pamięć wielce zasłużonego dla Stowarzyszenia ś. p. Obrębowicza, grób którego znajduje się w b. opuszczonym stanie, Rada zainicjowała postawienie nagrobka. W tym celu Rada asygnowała z sum Stowarzyszenia 200 zł. i zwróciła się do kolegów z prośbą o składanie ofiar. Akcja ta znajduje się jeszcze w toku. Zaznaczyć należy, że Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych na miasto st. Warszawę wyraziła gotowość ofiarowania na ten cel granitowych bloków, pozostałych po zburzonej na Placu Saskim dzwonnicy.

Żywem echem odbiło się w Stowarzyszeniu zajście w Gazowni z kolegą Siedleckim. Rada, uważając za swój obowiązek bronię swych kolegów, bliżej zbadała to zajście i ogłosiła publiczny protest.

W roku sprawozdawczym było po raz pierwszy przyznane stypendjum, ufundowane w 1923 r. dla upamiętnienia XXV-letniego jubileuszu istnienia Stowarzyszenia, studentowi Wydziału Inżynierji Lądowej i Wodnej Politechniki Warszawskiej, Stanisławowi Majewskiemu; wysokość stypendjum wynosi 180 złotych miesięcznie.

Dla dania możności członkom Stowarzyszenia przeprowadzania badań nad radiotelefonją zainstalowano w gmachu Stowarzyszenia radio-telefon.

Wreszcie zorganizowano z pomocą Koła Zebrań Towarzyskich doroczny reprezentacyjny Bal Inżynierski, który ma już ustaloną opijnę i cieszy się tradycyjnem powodzeniem.

Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie należało od 1922 roku do składu Zrzeszonych Towarzystw pod nazwą: „Stała Delegacja Polskich Zrzeszeń Technicznych” i brało udział przez swych delegatów w Zjazdach Stałej Delegacji: w V Zjeździe w Krakowie (w grudniu 1923 r.) oraz w VI Zjeździe w Katowicach (w czerwcu 1924 roku).

Delegatami do Stałej Delegacji z ramienia Stowarzyszenia byli kol. kol.: Gnoiński, Rodowicz i Żaryn. Do Prezydum Delegacji weszli: kol. Radziszewski, jako wice-prezes, kol. Rodowicz, jako generalny sekretarz i redaktor organu „Wiadomości Stałej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych”.

W 1924 r. Stała Delegacja uchwaliła jednogłośnie zorganizowanie się w ściślejszy „Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych”, którego statut Stowarzyszenie Techników opracowało i przyjęło na swem Walnem Zebraniu.

Do Zarządu Związku weszli wszyscy delegaci Stowarzyszenia, a mianowicie: kol. Radziszewski, jako wice-prezes, kol. Rodowicz, jako generalny sekretarz, kol. Gnoiński — do Komisji Rewizyjnej, a kol. Żaryn — na skarbnika.

Organizacje, działające w łonie Stowarzyszenia były w 1924 r. następujące:

1) **Delegacja Kół i Wydziałów**, której przewodniczącym był kol. Stefan Moździński, a sekretarzem kol. Mieczysław Kłossowski.

2) **Sąd Koleżeński**, do którego wchodziłi koledzy: Bąkowski Franciszek, Brygiewicz Wacław, Bochnia Stanisław, Buczkowski Jó-

zef, Budkiewicz Józef, Buszkowski Leon, Buterlewicz Józef, Czechowicz Bolesław, Furuhelm Jan Ryszard, Günther Waclaw, Knechowicz Jan, Kreczyński Józef, Lilpop Franciszek, Myszczyński Ignacy, Paszkowski Waclaw, Potemski Edward, Poths Henryk, Pożaryski Mieczysław, Roman Juljan, Taylor Karol, Twardowski Stefan, Witoszyński Czesław. Głównym sekretarzem Sądu był kol. Bąkowski Franciszek. Sąd Koleżeński rozpatrzył w 1924 roku 5 spraw.

3) **Komitet Kwalifikacyjny**, skład którego stanowili koledzy: Baranowicz Roman, Bochnia Stanisław, Brun Stefan, Buczkowski Józef, Buszkowski Leon, Gołębiowski Aleksander, Jętkiewicz Lucjan, Kłossowski Mieczysław, Korwin-Krukowski Henryk, Kozłowski Władysław II, Mieczysławski Mieczysław, Możdziński Stefan, Spława Neyman Waclaw, Styfi Adam, Słóarski Michał, Taylor Karol, Wiśniewski Władysław, Zieliński Feliks II. Komitet Kwalifikacyjny odbył w roku sprawozdawczym 11 posiedzeń, rozpatrzono 239 deklaracji i zakwalifikowano do przyjęcia 163 kandydatów. Skład Prezydium był następujący: kol. W. Wiśniewski — przewodniczący, kol. H. Korwin - Krukowski — zastępca przewodniczącego, kol. J. Buczkowski — sekretarz, kol. R. Baranowicz — zastępca sekretarza.

4 **Wydział Posiedzeń Technicznych**, składający się z kolegów następujących: Appel Tadeusz, Bąkowski Franciszek, Bronikowski Józef, Ciszewski Ignacy (zmarł), Gierdziejewski Kazimierz, Gorazdowski Ludwik, Holtorf Marjan, Januszewski Piotr, Jenike Karol, Klarner Czesław, Lenartowicz Józef, Łoziński Cezary, Okolski Jan Stanisław, Otolński Stefan, Pichelski Kazimierz, Płuzański Stanisław, Podoski Roman, Porzeziński Adam, Schramme Waclaw, Wojciechowski Jan. Przewodniczącym był kol. Jan Stanisław Okolski, sekretarzem — kol. Kazimierz Pichelski. Wydział Posiedzeń Technicznych zorganizował 32 odczyty, z których w 14-tu poruszano tematy techniczne, w 8-miu tematy gospodarcze, w pozostałych 10-ciu różne inne zagadnienia.

Wygłoszono następujące odczyty

mówił na temat

5.I.	1924 r.	p. Cz. Klarner	Bank Emisyjny
8.,,	„	p. Karol Rose	Choroby finansów niemieckich i próby sanacyjne
11.,,	„	p. Z. Trzeciak	Nowy sposób fundamentowania
18.,,	„	p. J. Krzyżanowski	200 dni bojów, 582 dni pracy nad organizacją amerykańskiej armji w 1917/18 r.
8.II.	„	p. E. Rose	Przesilenie gospodarcze
15.,,	„	p. M. Wojtkiewicz	Uszlawnienie Wisły od Warszawy do Gdańska (z przezroczami).
22.,,	„	p. A. Pawłowski	O środkach obniżenia kosztów inwestycji w taborze kolejowym

29.,,	"	p. Wł. Budziński	Rozwój kotła wodno-rurkowego — I część (z przezrociami).
7.III.	"	" "	II część.
14.,,	"	p. Z. Giliewicz	Wrażenia z podróży do 'Ameryki.
21.,,	"	p. Fr. Bąkowski	Prusy Wschodnie a Polska (z przezrociami)
28.,,	"	p. Tołłoczko	Przygotowanie torfu za pomocą rozmywania
11.IV.	"	p. B. Nagórski	Port Gdański w 1921—24 r.
25.,,	"	p. S. K. Drewnowski	Monopol spirytusowy
2.V.	"	p. prof. J. Boguski	Działalność Curie-Skłodowskiej
9.,,	"	p. prof. Mansuy	Nancy et Stanislaus Leszczyński
16.,,	"	p. prof. J. Dmochowski	Wrażenia z wycieczki przemysłowej do Egiptu i Palestyny.
23.,,	"	p. P. Drzewiecki	Dlaczego książka polska jest tak droga?
30.,,	"	p. F. Kwaskowski	Wrażenia z wycieczki technika do Francji, Belgji i Szwajcarii
6.VI.	"	p. E. Morstin	Wodnoślizgowce
20.,,	"	p. mjr. W. Szandrowski	Fotografie lotnicze (z przezrociami)
27.,,	"	p. J. Wojciechowski	Gydzień psychotechniki w Berlinie
3.X.	"	p. F. Kucharzewski	O pierwszym zespole techników Polski (1800—1831)
10.,,	"	p. Z. Zych-Płodowski	O naukowych podstawach techniki lotniczej (z przezrociami)
17.,,	"	p. M. Chorzewski	Wrażenia z wycieczki dziennikarzy polskich do Rumunii (z przezrociami)
24.,,	"	p. A. Gołębiowski	Charakterystyka przewozów kolejowych przed wojną w b. zaborze rosyjskim i płynące stąd wskazania dla powiększenia dochodowości kolei (z przezrociami)
31.,,	"	p. A. Rothert	Znaczenie oszczędności czasu i udział robotników i majstrów w wartości czasu zaoszczędzonego
7.XI.	"	p. P. Drzewiecki	Wrażenia z podróży do Niemiec i Anglii
14.,,	"	p. Cz. Mikulski	Technika brytyjska na wystawie w Wemley (z przezrociami).
21.,,	"	p. K. Gierdziejewski	Najnowsze postępy techniki odlewniczej. (Zastosowanie siły odśrodkowej, odlewanie pod ciśnieniem) z przezrociami

28. „ „ p. A. Ringman Sytuacja obecna w przemyśle niemieckim i widoki jego ekspansji na przyszłość
- 5.XII. „ p. poseł E. Trepka Postępy techniki chemicznej
12. „ „ p. F. Kwaskowski Pokaz przezroczy belgijskiej fabryki broni i amunicji

5) **Wydział Wydawnictw Technicznych**, skład którego był następujący: kol. kol.: Bąkowski Franciszek, Jeziorański Jan, Korwin-Krukowski Henryk, Pietruszka Marcin, Płuzański Stanisław, Stefanowski Bohdan, Taylor Karol. Przewodniczącym był kol. Płuzański Stanisław, sekretarzem kol. Pietruszka Marcin. W roku sprawozdawczym odbyło się 6 zebrań Wydziału. Pomimo usilnych starań Wydziału sprawa druku „Technika“ niewiele posunęła się naprzód, gdyż brak gotówki, długotrwała choroba jednego redaktora, oraz zmiana drugiego, opóźniły rozpoczęcie druku. Wydział posiada gotowy papier na 2 tomy „Technika“ opłacony w 85% i ma kompletnie przygotowany materiał do druku I-ej części I-go tomu „Technika“, oraz wiele materiału gotowego do następnych części.

6) **Komitet Biblioteczny**, w skład którego wchodził koledy: Ciechomski Leon, Michalski Feliks, Przewalski Szymon, Szachtmajer Kazimierz, Zembrzusi Michał, Zieliński Feliks II jako członkowie Komitetu, oraz koledy Garszyński Stanisław, Humnicki Antoni i Mech Kazimierz — zastępcy. Przewodniczącym był kol. Zembrzusi Michał, sekretarzem kol. Ciechomski Leon, kierownikiem finansowym kol. Przewalski Szymon. Liczba zgłoszeń członków Stowarzyszenia, wypożyczających książki wynosiła 676, nabyto do biblioteki 132 dzieła, tak, że na 31 grudnia 1924 r. katalog biblioteki obejmował 6.652 dzieła w 7.349 tomach. Prenumerowano 65 czasopism. Komitet zakończył katalogowanie księgozbioru według dziesiętnego systemu.

Naukowe i towarzysko-koleżeńskie życie Stowarzyszenia było ześrodkowane w poszczególnych Kołach.

W roku sprawozdawczym powstały następujące nowe Koła: Koło Darmsztadczyków, Nancejczyków, Inżynierów Dróg i Mostów byłych wychowanców Politechniki Warszawskiej i byłych wychowanców Instytutu Komunikacji w Moskwie. Natomiast zlikwidowano Koło byłych wychowanców Instytutu Technologicznego w Charkowie. Ogółem działało 17 Kół fachowych i 15 koleżeńskich.

Poniżej podane są sprawozdania z działalności poszczególnych Kół, zestawione według ich liczebności.

1) **Koło Mechaników**, liczące 214 członków, wykazało nader żywotną działalność. Odbyło ono 2 Walne Zebrania, 12 zebrań odczytowych i 2 posiedzenia Zarządu, Zarząd Koła był następujący: kol. kol.: W. Budziński, jako przewodniczący, Z. Rytel i C. Łoziński — wice-prezesa, A. Około-Kułak i W. Kozłowski — sekretarze, K. Meyer — skarbnik, S. Krasuski, A. Bergman, S. Płuzański, J. Duna-

jewski, S. Piotrowski, C. Mikulski i J. Knechowicz — Członkowie Zarządu.

Koło powołało Komisję do spraw cieplnych i Komisję słownictwa technicznego. Posiada ono delegata w Komitecie Normalizacyjnym w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w osobie kol. Rytla.

2) **Koło Naukowej Organizacji Pracy**, liczące 136 członków, wykazuje wielką ruchliwość i pożyteczną działalność. Założone w końcu 1923 r. odbyło ono w roku sprawozdawczym 10 walnych zebrań i 10 posiedzeń Zarządu. Dzięki szeroko rozwiniętej propagandzie, Koło nawiązało ścisły kontakt ze sferami przemysłowymi i zainicjowało powstanie całego szeregu Kół prowincjonalnych: w Bydgoszczy, Grudziądzu, Poznaniu, Łodzi, Sosnowcu, Dąbrowie Górniczej, na Górnym Śląsku, w Krakowie, Gdańsku, Wilnie i Toruniu; ponadto we Lwowie i Borysławiu zawiązały się Komitety organizacyjne. Zainteresowanie sfer przemysłowych wvraziło się w utworzeniu przy Zarządzie Centralnego Związku Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów specjalnej komisji, mającej na celu obmyślenie sposobów dla przyspieszenia w naszym przemyśle racjonalnej organizacji pracy. Specjalnie zainteresował się pracami Koła Przemysł Cukrowniczy, który wyłonił Komisję do badań nad organizacją pracy w tym przemyśle. Dzięki finansowemu poparciu Rady Naczelnej Związków Cukrowniczych i przeznaczenia na ten cel odsetek z funduszu im. Piotra Drzewieckiego, Koło przystąpiło do druku szeregu poważnych wydawnictw z dziedziny organizacji pracy. Koło nawiązało kontakt z zagranicą przez przyjęcie udziału w Kongresie Międzynarodowej Naukowej Organizacji Pracy, który odbył się w końcu lipca w Pradze Czeskiej. Na Kongresie tym delegacja polska była najliczniejszą po amerykańskiej. Kongres Praski dał możliwość delegacji polskiej zbliżenia się do osób zajmujących się organizacją pracy w Ameryce, Czechach, Rumunji, Jugosławiji, Francji, Belgji i Rosji emigracyjnej, specjalnie zaś bliskie stosunki zostały zadzierzgnięte z inżynierami amerykańskimi, z którymi omówiono szereg aktualnych spraw. Jednym z ważniejszych zadań, które postawiło sobie Koło było założenie Polskiego Instytutu Organizacji Pracy, w tym celu w roku sprawozdawczym został powołany Komitet Organizacyjny. Koło wydaje specjalne drukowane biuletyny o swej działalności. Skład Zarządu był następujący: kol. kol.: K. Adamiecki, jako prezes, J. Wojciechowski i Z. Rytel — wice-prezesi, P. Drzewiecki, J. Piotrowski, S. Borkowski — członkowie Zarządu, A. Ringman — skarbnik, i S. Męcik — sekretarz.

3) **Koło Architektów** liczyło członków 132. W roku sprawozdawczym odbyło jedno zebranie walne i 27 tygodniowych. Na zebraniach poruszano sprawę Izby Architektonicznych, ochrony tytułu architekta, sprawę wydawnictw architektonicznych. Koło ogłosiło konkurs na Muzeum Narodowe w Warszawie. Przewodniczącym Koła był kol. Zieliński Tadeusz. Członkami Zarządu kol.: F. Lilpop i A. Gravier. Sekretarzem był kol. M. Łokcikowski.

4) **Koło Inżynierów Cywilnych**, liczące 49 członków, odbyło 6 zebrań zwykłych przy udziale średnio 12 członków. Zarząd stanowili kol. kol.: ś. p. K. Loewe — prezes, a po jego śmierci w zastępstwie S. Mirowski, S. Wróblewski, T. Saryusz Bielski — wice-prezesi, J. Krupa, K. Wąsowicz — sekretarze.

5) **Koło Teletechników**, na początku roku sprawozdawczego składało się z 36 członków, w końcu roku 46 członków. Zebrań ogólnych odbyło się 8 przy udziale średnio 17 osób. Koło wyłoniło następujące komisje: słowniczą, wydawniczą, dla komunikacji telefonicznej na dalsze odległości i organizacyjną. Koło wydało książkę p. t.: „Aparaty Telegraficzne” i przystąpiło do Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego. Skład Zarządu był następujący: kol. A. Nowicki, jako przewodniczący, H. Kowalski — wiceprezes, St. Zuchmantowicz — sekretarz, Z. Chołodecki — skarbnik.

6) **Koło Ekonomiczne** liczyło 20 członków. Odbyło ono 10 posiedzeń. Przewodniczącym Koła był kol. S. K. Drewnowski, zastępcą przewodniczącego — kol. M. Chorzewski, sekretarzem — kol. L. Knauff i J. Hoser.

7) **Koło Meljoracyjne** liczyło 18 członków. Odbyło ono 6 posiedzeń, przy przeciętnym udziale 10 członków. Przewodniczącym był kol. St. Turczynowicz. Członkami Zarządu kol. kol.: B. Powierza, M. Prokopowicz, J. Miłchalski i F. Rosiński.

8) **Koło Inżynierów Doradców i Inżynierów Rzeczoznawców** liczyło w roku sprawozdawczym 17 członków, z których dwóch, czasowo nieczynnych z powodu objęcia przez nich czynności urzędowych (jeden z nich został ministrem). Posiedzeń Koła odbyło się w 1924 r. sześć. Z ważniejszych spraw, rozpatrywanych na tych posiedzeniach, można wymienić: rozpatrzenie i zatwierdzenie nowej taryfy wynagrodzeń opracowanej przez kol. S. Rodowicza, ekspertyzy sądowe, uczestnictwo w komitetach szacunkowych, Izby Inżynierskie, wydawnictwo rocznika międzynarodowego inżynierów rzeczoznawców i inne. Normy wynagrodzeń za prace inżynierskie opracowane i przyjęte przez K. I. D. I. R. były użytkowane nie tylko przez osoby i instytucje prywatne, lecz również przez niektóre urzędy państwowe i komunalne. Rocznik Inżynierów Rzeczoznawców na r. 1924 został wydany przez Federation Internationale des Ingenieurs-Conseils i zawiera spis Inżynierów Rzeczoznawców (według specjalności i według przynależności do odpowiednich stowarzyszeń), należących do Izby Inż. Dor. i Inż. Rzeczozn. Belgijskiej i do Izby Francuskiej oraz do Stowarzyszeń — Szwajcarskiego i Polskiego (K. I. D. I. R.). Rocznik ten został rozesłany przez Koło do Urzędów Państwowych, Przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, Izb Handlowych i t. d. Prezydjum Koła załatwiała korespondencję o wyznaczanie ekspertów z pośród członków Koła, a w razie braku w łonie Koła ekspertów o żądanej specjalności — z pośród znanych w tej mierze członków Stow. Techników. Przewodniczącym Koła był kol. Gnoiński Ksawery, sekretarzem kol. Rodowicz Stanisław i skarbnikiem kol. Pożaryski Mieczysław.

9) **Koło Techników Lotniczych** liczyło 69 członków. Odbyło ono 8 posiedzeń Zarządu oraz zorganizowało 13 odczytów, w tem 3 wygłoszone były na piątkowych posiedzeniach Stowarzyszenia i urządziło 1 wycieczkę. Przewodniczącym Koła był ś. p. kol. Łossowski Hipolit, zastępcą przewodniczącego — kol. Cz. Witoszyński, skarbnikiem i gospodarzem — kol. K. Gnoiński, bibliotekarzem kol. K. Taylor, sekretarzem — kol. S. K. Prauss.

Z Kół koleżeńskich złożyły sprawozdania za rok 1924 następujące:

1) **Koło Inżynierów Komunikacji** wychowawców Petersburskiego Instytutu liczyło 233 członków. Koło odbyło 6 zebrań ogólnych i 39 zebrań Zarządu, zorganizowało 2 odczyty i 2 wycieczki. Koło zainicjowało utworzenie funduszu stypendjalnego imienia ś. p. Ignacego Ciszewskiego i zebrało w tym celu 6.316 zł., częściowo w gotówce, częściowo w obligacjach kolejowych. W łonie Koła utworzono grupę złożoną z 54 kolegów, która przystąpiła w charakterze członka do Stowarzyszenia Inżynierów Cywilnych Francji, wreszcie Koło subsydjowało Ligę Żeglugi i złożyło poważniejszą ofiarę na powodzian. Zwyczajem dorocznym urządzono wspólny bankiet. Sprawami Koła kierował Zarząd w osobach kol. kol.: M. K. Puciaty, jako przewodniczącego, F. Oppmana i A. Konopki — wice-przewodniczących, P. Bomasza skarbnika, B. Mosdorfia — sekretarza oraz członków Zarządu: K. Chojnowskiego, R. Czarnoty-Bojarskiego, A. Gołębiowskiego, L. Wojtkiewiczza, K. Elżanowskiego, H. Kozłowskiego i K. Szachtmajera.

2) **Koło b. wych. Politechniki Warszawskiej**, liczące 224 członków zorganizowało w roku sprawozdawczym Zjazd b. wych. Politechniki z okazji upłynięcia w 1923 roku 25 lat od założenia Politechniki, ponadto przekazało majątek b. organizacji studentów Politechniki Warszawskiej „Zjednoczenie” Bratniej Pomocy Studentów Politechniki. Zarząd Koła stanowili koledzy: I. Ettinger, J. Girtler, H. Poths, A. J. Rodkiewicz i Z. Ryntflejsz.

3) **Koło b. wych. Instytutu Technologicznego w Petersburgu**, liczące 143 członków, odbyło 9 posiedzeń. Na posiedzeniach tych oprócz spraw pomocy koleżeńskiej były poruszane sprawy aktualne z życia gospodarczego, szkolnictwa zawodowego, sprawozdania ze stosunków panujących w Rosji, na Litwie Kowieńskiej, wreszcie z wycieczek na wschód. Jak już o tem wspominaliśmy, Koło zakupiło 75 akcji Banku Polskiego. Akcje te przekazano do funduszu Stowarzyszenia Techników, jako wieczysty nienaruszalny fundusz, zaś dywidenda od tych akcji jest przeznaczona do podziału częściowo na stypendjum dla słuchacza szkoły im. Wawelberga i Rotwanda, częściowo na Instytut Naukowej Organizacji Pracy. Prezydium składało się z 5 osób: kol. kol.: W. Wańkowicza, jako przewodniczącego, J. Jeziorańskiego — zastępcy przewodniczącego, St. Nehringa — skarbnika, J. Bronikowskiego — sekretarza i R. Kaszuby — gospodarza.

4) **Koło byłych wych. Politechniki Kijowskiej** liczyło 76 członków. Koło odbyło 1 Walne Zebranie, 7 dyskusyjnych i 12 posiedzeń

ANKIETA

W myśl uchwały I-go Zjazdu delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych każdy członek Zrzeszonych Tow. winien nadesłać odpowiedź na niżej podaną ankietę.

1	2
Imię i nazwisko	Tytuł naukowy lub zawodowy
3	4
Miejsce stałego zamieszkania (adres pocztowy wzgl. telegraficzny)	Wyznanie
5	6
Narodowość i przynależność państw.	Miejsce i data urodzenia
7	
Wykształcenie średnie: ogólne techniczne (nazwa szkoły i rok ukończenia)	
8	
Wykształcenie techniczne akademickie (nazwa zakładu, wydział i rok ukończenia) data i liczba dyplomu podać; czy tytuł jest nostyfikowany	
Wykształcenie wyższe nie techniczne (nazwa zakładu, wydział i rok ukończenia)	

Studia prócz wyżej wspomnianych, praktyki (gdzie, jak długo, w jakim charakterze), dokonane prace

11

Specjalność zawodowa: główna i poboczna.

12

Stanowisko zajmowane obecnie (dokładna nazwa i adres firmy, stan, zajmowane i od jakiego czasu)

13

Stosunek do służby wojskowej (w jakiej armji i w jakim stopniu odbywał służbę, czas służby, specjalność techniczna w wojsku).

14

Do jakich Towarzystw Technicznych należy (date wstąpienia)

Wiarogodność powyższych wiadomości stwierdzam własnoręcznym podpisem.....

dn.....

P. S. W celu możliwie pełnego zobrazowania dotychczasowej działalności Techników Zrzeszonych w Związku uprasza się o załączenie wykazu swych prac, rozpraw, artykułów.

ANKIETA

W myśl uchwały I-go Zjazdu delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych każdy członek Zrzeszonych Tow. winien nadesłać odpowiedź na niżej podaną ankietę.

1	2
Imię i nazwisko	Tytuł naukowy lub zawodowy
3	4
Miejsce stałego zamieszkania (adres pocztowy wzgl. telegraficzny)	Wyznanie
5	6
Narodowość i przynależność państw.	Miejsce i data urodzenia
7	
Wykształcenie średnie: ogólne techniczne (nazwa szkoły i rok ukończenia)	
8	
Wykształcenie techniczne akademickie (nazwa zakładu, wydział i rok ukończenia) data i liczba dyplomu podać; czy tytuł jest nostyfikowany	
Wykształcenie wyższe nie techniczne (nazwa zakładu, wydział i rok ukończenia)	

10

Studja prócz wyżej wspomnianych, praktyki (gdzie, jak długo, w jakim charakterze), dokonane prace

---

11

Specjalność zawodowa: główna i poboczna.

12

Stanowisko zajmowane obecnie (dokładna nazwa i adres firmy, stan, zajmowane i od jakiego czasu)

13

Stosunek do służby wojskowej (w jakiej armji i w jakim stopniu odbywał służbę, czas służby, specjalność techniczna w wojsku).

14

Do jakich Towarzystw Technicznych należy (data wstąpienia)

Wiarogodność powyższych wiadomości stwierdzam własnoręcznym podpisem .....

dn.....

P. S. W celu możliwie pełnego zobrazowania dotychczasowej działalności Techników Zrzeszonych w Związku uprasza się o załączenie wykazu swych prac, rozpraw, artykułów.

Zarządu. Dokonano rejestracji kolegów i udzielono im zapomóg. Koło powołało do życia „Spółkę Kijowskich Inżynierów”, w celu podejmowania się robót budowlanych oraz „Spółdzielnię Mieszkańową”. W Zarządzie Koła byli koledzy: A. Romanowski — przewodniczący, M. Sołtan — zastępca przewodniczącego, M. Łopuszański — skarbnik, W. Błażejowski, T. Iwaszkiewicz i E. Skrzyszewski — członkowie Zarządu oraz I. Budzianowski — sekretarz.

5) **Związek Filistrów Arkonji**, pragnąc uzyskać stałe pomieszczenie dla korporacji oraz przyjść z pomocą studentom, należącym do korporacji, nabył dom przy ul. Wilczej nr. 60, nadbudował go i oddał do użytku studentów. Na 2-ch piętrach mieszczą się jadalnię, sala zebrań, kilka mniejszych pokojów oraz kuchnia, na 3-em urządzono są pokoje studenckie dla 10 studentów. Związek urządził szereg zebrań towarzyskich i wieczornice taneczne. Prezesem Związku był kol. Malinowski, sekretarzem i skarbnikiem — kol. E. Potemski.

6) **Koło b. słuchaczy Politechniki Lwowskiej** zorganizowało 3 wycieczki, jedną, połączoną z odczytem i 2 zabawy taneczne. Zarząd Koła składał się z kolegów: T. Plisowski, jako przewodniczący, i T. Łazowski — sekretarz.

7) **Koło Inżynierów Uniwersytetu Leodyjskiego**. Do Koła należy 60 kolegów, pozatem pewna ilość stałych gości. Koło urządziło swe zebrania co drugą sobotę. Koło nawiązało bliższy stosunek z ogólną Asocjacją Inżynierów Uniwersytetu Leodyjskiego i utworzyło polską sekcję tej asocjacji. Z wydawnictw tej asocjacji, Koło utworzyło bibliotekę, złożoną w bibliotece Stowarzyszenia. Dnia 17 września Koło podejmowało bankietem belgijczyków — uczestników II Kongresu Międzynarodowej Konferencji Studentów. Koło zorganizowało 2 odczyty i 2 wycieczki, ułatwiało swym członkom sprawę nostryfikacji dyplomów. Zarząd Koła składał się z następujących kolegów: K. Gnoński — przewodniczący, W. Güthner — zastępca, J. Kokoczyński — sekretarz, F. Bilek — skarbnik, M. Koneczny, Z. Łada i A. Sotkiewicz — członkowie.

8) **Koło Inżynierów Dróg i Mostów, wychowanców Politechniki Warszawskiej**, założone w roku sprawozdawczym, składało się z 57 członków i odbyło 5 ogólnych zebrań i 3 zebrania koleżeńskie. Zorganizowało ono biuro pracy dla dostarczenia zajęcia kolegom, opuszczającym mury Politechniki. Zarząd Koła stanowili kol. kol.: S. Higersberger, jako przewodniczący, oraz R. Wilkowski, R. Zegarowski, A. Zalewski i S. Pietkiewicz (sekretarz).

9) **Koło wychowanców b. Szkoły Mechaniczno-Technicznej H. Wawelberga i S. Rotwanda**, liczące 44 członków, zorganizowało 7 zebrań: 3 walne i 4 miesięczne, wygłoszono 3 odczyty, urządzono bal koleżeński. Koło wydawało zapomogi kolegom, pozbawionym pracy, oraz subsydjowało wydawnictwa techniczne. Sprawami Koła kierował Zarząd, a mianowicie koledzy: M. Kłossowski, jako prezes, I. Myszczyński — wice-przewodniczący, J. Wolski i J. Pohoski, — sekretarze oraz W. Wiśniewski — skarbnik.

10) **Życie towarzyskie** w naszym Stowarzyszeniu zostało rozbudzone dzięki działalności i doskonałej organizacji **Koła Zebrań Towarzyskich**, liczącego 145 członków. Urządziło ono 12 podwieczorków towarzyskich, Bal Inżynierski i 2 wycieczki. Podwieczorki miały wielkie powodzenie i frekwencja wynosiła od 75 do 500 osób. Powołano do życia przy Kole Sekcję muzyczną, która zorganizowała zespół muzyki kameralnej i kwartet smyczkowy. Z fundusów swoich Koło zakupiło pianino, inwentarz podwieczorkowy, składający się z porcelany i szkła i w ten sposób powiększyło inwentarz Stowarzyszenia. Prezesem Koła był kol. Machlejd Artur, sekretarzem — kol. J. Gruszczyński, skarbnikiem — kol. M. Zembruski.

11) **Koło b. wychowanców Wyższej Szkoły Technicznej w Moskwie** liczyło 50 członków. Wygłoszono 4 odczyty oraz szereg pogadanek koleżeńskich na rozmaite aktualne tematy. Przewodniczącym Koła był kol. Spława-Neyman Wacław.

12) **Koło b. wychowanców Uniwersytetu w Nancy**, założone w styczniu 1924 r. i zarejestrowane przy Stowarzyszeniu na Walnym Zebraniu w dniu 4 kwietnia 1924 roku. Koło liczyło w roku 1924 — 30 członków i dwudziestu kilku gości, nie będących członkami Stowarzyszenia. Koło odbyło 3 posiedzenia ogólne i kilkanaście zebrań koleżeńskich. Działalność Koła polegała na nawiązaniu kontaktu z ogółem b. Nancejczyków Polaków, a także z obecnymi władzami akademickimi w Nancy i obecną organizacją Polaków studentów w Nancy. Koło udzielało tym ostatnim materialnej pomocy oraz przeprowadziło nostryfikację dyplomów b. Nancejczyków Polaków. Koło zorganizowało w d. 9 maja 1924 r. w Stow. Techników odczyt, wygłoszony w języku francuskim przez prof. dyrektora Szkoły średniej Francuskiej w Warszawie A. Mansuy p. t.: „Nancy et Stanislaus Leszczyński”. W dniu 7 grudnia 1924 r. odbył się Zjazd b. Nancejczyków, w którym wzięło udział około 50 osób z Warszawy i różnych stron kraju, podczas którego wysłany był adres, artystycznie wykonany do Uniwersytetu w Nancy na ręce pana rektora. Skład Zarządu stanowili kol. kol.: J. Pędzich, jako przewodniczący, S. Wierzbicki — sekretarz, M. Buczwiński — skarbnik.

13) **Koło Darmsztadzcyków** zalegalizowane zostało na Walnym Zebraniu w dniu 25 stycznia 1924 r. W roku sprawozdawczym odbyło 10 zebrań, które miały charakter sprawozdawczy i towarzyski; omawiano również sprawę biblioteki darmsztadzkiej i pomocy studentom Politechniki w Gdańsku. Poza temi zebraniem Koło innej działalności nie wykazało. Przewodniczącym Koła był kol. Woyzbun Karol, sekretarzem kol. Około-Kułak Aleksander.

14) **Koło Karlsruheńczyków** w okresie sprawozdawczym liczyło 134 członków. Średnia frekwencja na zebraniach — 35 członków. Koło objęło protektorat nad Gdańską Korporacją Akademicką Z. A. G. „Wisła” i obecnie zasila materialnie Korporację, subsydując stale w wysokości złotych 1.000 kwartalnie, nie licząc doraźnych zapomóg.

W dniach 21, 22 lutego 1924 r., Koło zorganizowało ogólny nadzwyczajny Zjazd byłych Karlsruhczyków w Warszawie. Przewodniczącym Koła był kol. Mozdziński Stefan.

PROTOKUŁ OBRAD DELEGATÓW INŻYNIERÓW SŁOWIAŃSKICH W M. PRADZE DN. 23 CZERWCA 1925 r.

Z okazji Kongresu Jubileuszowego Czesko-Słowiańskich Inżynierów w Pradze, zebrali się w dn. 23 czerwca delegaci Słowiańskich Stowarzyszeń Inżynierskich, z inicjatywy Towarzystwa Czesko-Słowiańskich Inżynierów w domu komunalnym miasta Pragi, w celu przedyskutowania na zebraniu przyjacielskiem ew. możliwości zorganizowania *Związku Słowiańskich Inżynierów*.

Zagajając dyskusję Prezes Tow. Czesko-Słowiańskich Inżynierów p. inż. dr. V. Sykora stwierdził, że rozprawy, które się odbędą będą miały charakter wyłącznie informacyjny i że wygłaszane zdania będą uważane jako poglądy osobiste, nie zobowiązujące bynajmniej stowarzyszeń inżynierskich, reprezentowanych przez delegatów na Kongresie Jubileuszowym Czesko-Słowackich Inżynierów. Ten pogląd został jednogłośnie zaaprobowany przez obecnych.

Prezes SIA inż. dr. V. Sykora na początku wskazał myśl i cel projektowanego zrzeszenia, które chociaż zawiera wyłącznie tylko słowian inżynierów, byłoby organizacją czysto fachową, bez wszelkiego zabarwienia politycznego ani pod względem swego stosunku do polityki wewnętrznej różnych państw (partyj politycznych), ani pod względem polityki zagranicznej. Myśl przewodnia byłaby ta, żeby każda część składowa tego Związku pracowała w zakresie jaki sama sobie wyznaczyła i przede wszystkim na korzyść swej własnej narodowości, następnie na korzyść wzajemnych stosunków pomiędzy słowiańskimi krajami i наконец w najszerszym znaczeniu tego wyrazu na korzyść międzynarodowej współpracy wszystkich zrzeszeń technicznych bez względu na narodowość. Zrzeszenie te równocześnie zabiegałoby o podniesienie stanu inżynierskiego w swoim kraju, popierając dochodzenie praw fachowych, korzystając w tym celu, w miarę potrzeby, z doświadczenia, wyjaśnień i moralnego poparcia wszystkich innych elementów tworzących Zrzeszenie.

Dyskusja, w której przyjęli udział prawie wszyscy obecni panowie, i która przyczyniła się również do wyświetlenia warunków panujących w stowarzyszeniach technicznych w różnych krajach, może być streszczona w sposób następujący:

1) program działalności Zrzeszenia Inżynierów Słowiańskich wydaje się obszerny; dla zapoczątkowania byłoby jednak wskazane ograniczyć — po ustaleniu głównych dyrektyw — na pewnej liczbie kwestyj i zacząć z rozszerzeniem programu na normalny rozwój. Z zagadnień, które byłoby pożyteczne już obecnie wspólnie rozpatrzyć można wymienić następujące:

1. Wzajemne poinformowanie się o położeniu inżynierów w każdym kraju i w życiu społecznym wogóle, co do ochrony tytułu inżyniera i t. d. (stwierdzenie różnic, dodatnich i ujemnych, jakie istnieją, mogłoby w znacznej mierze się przyczynić do ustanowienia i ulepszenia praw i przepisów obecnych).

2. Informowanie się wzajemne co do literatury technicznej, wymiana wzajemna pism, artykułów i rozpraw fachowych i t. d. i zużytkowanie tych informacji dla lepszego wzajemnego poznania.

3. Ścisłjsza współpraca na polu normalizacji; wymiana informacji co do stanu i postępu robót normalizacyjnych w różnych krajach słowiańskich i zużytkowanie tych wiadomości dla każdej oddzielnej grupy i ewentualnie porozumieć się co do wspólnego rozwiązania.

4. Stworzenie podstawy dla ew. wspólnego działania słowiańskich inżynierów przy rozwiązywaniu zagadnień mających międzynarodowy charakter, które już wyniknęły (normalizacja) lub które mogą wynikać, przy których jednolity sposób działania uchwaliby utrzymanie wspólnych zdań i życzeń.

II. Organizacja. Jednym z głównych warunków urzeczywistnienia Związku słowiańskich inżynierów i dania mu możności skutecznego działania jest to, żeby w każdym słowiańskim kraju lub w oddzielnych grupach narodowych istniał komitet zarządzający, który byłby przedstawicielem wszystkich zorganizowanych inżynierów w tym kraju i który miał za zadanie utrzymywanie stosunków z innymi komitetami tworzącymi Związek. Komitetem tym mogłoby być np. ogólne zrzeszenie inżynierów, o ile ono już istnieje, jak to ma miejsce np. w Czecho-Słowacji (Tow. Czeskosłowiańskich Inżynierów) lub też komitet wybrany przez różne stowarzyszenia inżynierów.

W dyskusji nie były poruszane szczegóły organizacji, jak np.: zarząd, z kogooby on się składał, jakieby były jego funkcje, sprawa udziału lub wpływu niezbędnego różnych komitetów narodowych na zarząd Związku, czy i kiedy następowałaby zmiana miejsca zarządu Związku i t. d. Sprawy te będą rozpatrzone, gdy będzie ustalone czy istnieją pomyślne warunki dla utworzenia Związku słowiańskich inżynierów.

W czasie obrad zgodzono się na następujące wnioski postawione przez poszczególnych uczestników:

1. Zdaniem uczestników jest, że utworzenie Związku słowiańskich inżynierów w zasadzie jest korzystne i pożądane.

2. Po powrocie do ojczyzny, delegaci przedstawiają tę myśl swoim organizacjom dla rozpatrzenia i decyzji. Delegaci zdadzą sobie sprawę z tego, jak ta myśl zostanie przyjęta i z warunków w jakich ona mogłaby być urzeczywistniona.

3. W razie gdyby ta myśl była pomyślnie przyjęta, delegaci podejną się:

a) zawiadomić czy komitet byłby utworzony przez zrzeszenie ogólne, czy też przez jedno stowarzyszenie, któreby porozumiało się z innymi elementami przyszłego związku słowiańskich inżynierów.

b) zająć się, jako pierwszym stopniem działalności komitetów

narodowych, opracowaniem sprawy położenia inżynierów w ich krajach, jakie ono jest obecnie w wyniku istniejących praw.

4. Delegaci zdadzą sprawę ze swoich wywiadów i ewentualnych dyskusyj najpóźniej w końcu 1925 r. Towarzystwo Czesko-Słowackich Inżynierów w Pradze, które oświadczyło gotowość podjęcia się prac wstępnych, z zastrzeżeniem naturalnie, że to nie będzie miało żadnego wpływu na rzeczywiste umowy, dotyczące się organizacji i zarządu Związku, o ile on miał wcześniej lub później przyjść do skutku.

ODPOWIEDŹ KOMITETU NORMALIZACYJNEGO NA SPRZECIW.

Pismo W.P.P. z dnia 10/IV.25 L.28/25 dotyczące projektu normy P. N. L. 16—04 „Liczby normalne” zostało przedyskutowane w Komisji Ogólnej dnia 25.IV r. b.

Komisja Ogólna dziękuje W.P.P. za słuszną uwagę co do słowa „milimetry”, które, jako sprzeczne z treścią normy, będzie usunięte.

Co się tyczy innych uwag, wypowiedzianych przez W. P.P., mianowicie, że Komitet Techniczny ogłosił szereg projektów norm wzorowanych na D. I. N., oraz, że norma P. N. 16-04 (Liczby normalne) może godzić w interesy Państwa, to Komisja Ogólna nie może uznać ich za słusne z następujących powodów:

Komisja Ogólna Komitetu Technicznego ogłosiła jako projekty tylko te normy wzorowane na D. I. N., które są przyjęte przez większość państw Europy, i które przez to mają wszelkie dane stania się normami międzynarodowymi. Do nich należą:

PN. 3-02 i PN. 4-03. Formaty papieru i ich zastosowanie, przyjęte lub zaprojektowane do przyjęcia przez Niemcy, Austrię, Czechosłowację, Szwajcarię, Francję, Belgię i Finlandję.

PN. 15-f l. Temperatura odniesienia, przyjęta przez powyższe państwa.

Czwartym projektem normy ogłoszonym przez Komisję Ogólną, zgodnym z D. I. N. jest P. N. 16-04, liczby normalne, który jakkolwiek jeszcze nie ma szans stania się normą międzynarodową, jednak jako norma pomocnicza może oddać pewne usługi. Komisja Ogólna ogłaszając projekt normy liczb normalnych miała na myśli znaczenie jej dla przemysłu francuskiego i belgijskiego (lecz w żadnym razie nie niemieckiego, gdyż Niemcy rzadko stosują tę normę w szeregach wytworów przemysłowych). Powyższe liczby normalne są stosowane we Francji bardzo często jako Serie S. I. Na przykład: Fasc: (E₂-11). Pierścienie nastawcze narzędzi (E₂—10). Średnice wałków do frezów cylindrycznych (: E₂—7). Przekroje stali narzędziowej (E₂—6). Żłobki śrub fundamentowych (: E₂—5). Wały transmisyjne i t. d. są oparte na liczbach normalnych „Serie S. I.”

Komisja Ogólna musiała tę normę wydać jako zgodną z D. I. N. tylko dlatego, że odpowiedniej normy francuskiej jeszcze niema i dlatego, że Niemcy, pracując oddawna nad normalizacją wydali ogromną ilość norm, i pierwsi ujęli liczby „Serie S. I.” w postaci normy.

Reszta projektów norm w ilości 8-miu ogłoszonych przez Komisję Komitetu Technicznego jest pochodzenia oryginalnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, Komisja Ogólna sądzi, iż ogłoszenie projektu normy liczby normalnych, chociaż zgodnej z D. I. N., w żaden sposób nie może godzić w interesy Państwa Polskiego.

Prezes Komitetu (—) *P. Drzewiecki*.

ODPOWIEDZ KOMISJI DLA SPRAW STANDARYZACYJNYCH ZW. P. Z. T.

W sprawie wniesionego dnia 10.IV.1925 sprzeciwu dotyczącego projektu normy PN 16-04 Liczby Normalne, przez Komisję dla Spraw Standaryzacyjnych Stałej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych otrzymaliśmy pismo P. T. 336 z dnia 30-go czerwca r. b., z którego dowiadujemy się, że **Komisja Ogólna** obradowała dnia 25-go kwietnia r. b. nad naszym sprzeciwem.

Dziękując za uprzejme poinformowanie nas o biegu prac wewnątrz Komisji Komitetu, korzystamy z niej, celem zwrócenia uwagi Komitetu Normalizacyjnego na pewne sprzeczności wynikające z otrzymanego pisma zupełnie dla nas niezrozumiałe, a tyżące się motywów decyzji względem ogłoszenia projektu normy PN. 16-04, opracowanego w Komisji Ogólnej, jako projektu Komitetu.

Komisja Ogólna twierdzi, że ogłaszała „jako projekty **tylko te** normy wzorowane na D. I. N., które mają **wszelkie dane** stania się normami międzynarodowymi“ a jednocześnie stwierdza, że „ogłoszony projekt P. N. 16-04 zgodny z D. I. N., który jakkolwiek **niema szans** stać się normą międzynarodową, jednak jako norma pomocnicza, może oddać pewne usługi“, oraz wniosek z powyższych dwóch sprzecznych między sobą przesłanek w których ocenę nie wchodzimy, wniosek, nie mniej niezrozumiały w stosunku do tych przesłanek: „Biorąc pod uwagę powyższe“ (projekt ma „**wszelkie dane**“ i **niema żadnych szans**“ stać się normą międzynarodową) Komisja Ogólna sądzi, iż ogłoszenie projektu normy liczb normalnych, jako zgodny z D. I. N. w żaden sposób nie może godzić w interesy Państwa Polskiego.

Sprzeciw przez nas wniesiony nie dotyczył wcale faktu ogłoszenia projektu i oczywiście ogłoszenie projektu normy choćby zgodnej z D. I. N. nie może godzić w interesy Państwa Polskiego, natomiast sprzeciw dotyczył ewentualnego zatwierdzenia przez Polski Komitet Normalizacyjny wadliwie naszym zdaniem opracowanego w Komisji Ogólnej projektu PN. 16-04 i wprowadzenia go w życie, co mogłoby godzić w interesy Państwa Polskiego i to nawet w najżywcześniejsze interesy Państwa, na co w naszym sprzeciwie wskazywaliśmy.

Żałujemy, że sprzeciw nasz nie został dotychczas ogłoszony pomimo zapowiedzi, że zgłaszane sprzeciwy będą ogłaszane i pomimo, że od czasu zgłoszenia sprzeciwu upłynęło już tyle miesięcy i prosimy o przyspieszenie tego ogłoszenia.

Komisja Dla Spraw Standaryzacyjnych Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych żałuje, że otrzymała tylko odpowiedź informującą o obradach Komisji Ogólnej i że do tej pory jest zupełnie nie znany punkt widzenia Komitetu Technicznego przy Ministerstwie Handlu i Przemysłu dla normalizacji wytworów przemysłowych oraz ich dostawy, w skład którego wchodzi oficjalni Delegaci Rządu.

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA EUROPEJSKA W STANACH ZJEDNOCZONYCH.

Austryjacko-Polska Izba Handlowa zakomunikowała Ministerstwu Spraw Zagranicznych, iż w roku 1926 projektowana jest w **Stanach Zjednoczonych Międzynarodowa Wystawa Europejska**. Wystawa ta ma odbywać się kolejno w New-Yorku, Chicago oraz wszystkich większych miastach Stanów Zjednoczonych.

Celem Wystawy będzie silniejsze niż dotąd zainteresowanie Ameryki poszczególnymi krajami Europy, ich kulturą, przemysłem i życiem ekonomicznym.

Wystawa ma obejmować najróżnorodniejsze dziedziny i ma przedstawiać życie miast, wsi, fragmenty lub centry z życia kulturalnego, ekonomicznego i przemysłowego poszczególnych narodów.

Jest projekt, aby większość eksponatów wystawiona była dioramicznie.

Cena dioramu, którego szerokość byłaby około 2 m., głębokość 1,8, z terenem 2-metrowym, przeznaczonym na perspektywę, będzie wynosić około 14—20 milionów koron, teren o szerokości 10—12 m.,—około 30—40 milionów koron.

Organizacją wystawy w poszczególnych krajach mają się zająć komitety autonomiczne, składające się z izb handlowych, burmistrzów i różnych delegatów.

Przewidziane są zniżki 25% na kolejach i statkach, oraz różne ułatwienia, zniżki w hotelach i innych centrach turystycznych.

W razie zainteresowania się Wystawą powyższą, Ministerstwo Spraw Zagranicznych prosi o wiadomość, aby mogło zorientować się w ilości wystawców i podjąć organizację Komitetu, który z ramienia Polski zająłby się urządzeniem Działu Polskiego.

Skorowidz Źródeł Zakupu

Armatura

Borman, Szwede i S-ka . . . 1

Biura budowlane

Fr. Martens i Ad. Daab. . . . 3

Biura elektrotechniczne

Inż. K. Patzer 2

Łożyska

SKF 5

Karol Kuske 4

Kotły parowe i silniki parowe

Borman, Szwede i S-ka . . . 1

Tylko dla znawców!

Likiery, wódki i wina owocowe

Rektyfikacji Warszawskiej

w Warszawie, Dobra 48/50.

Żądać wszędzie.

Instytucja ubezpieczeniowa

poszukuje uzdolnionych i ustosunkowanych reprezentantów w ośrodkach przemysłowych dla działu ogniowego.

Zgłoszenia pod „Reprezentant“ przyjmuje redakcja „Wiadomości“.

Wielka rafinerja nafty

w Małopolsce poszukuje inżyniera do nadzoru ruchu kotłów parowych i warsztatów, zdolnego organizatora z dłuższą praktyką. Reflektanci zechcą składać swoje oferty pod „Kierownik ruchu kotłowni“ do administracji pisma.

ANKIETA

Zarząd Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, spełniając uchwałę I zjazdu delegatów, załącza przy niniejszym numerze „Wiadomości“ arkusz z Ankieta — i prosi tych szanownych kolegów, którzy poprzednio nie nadesłali, by zechcieli nie odwołując wypełnić go i odesłać Sekretarzowi Z-ku Inż. St. Rodowiczowi, Warszawa, Ul. CZACKIEGO 3.

Wystawa Żeglugi, Sztuki Inżynierskiej i Mechaniki

odbędzie się od 23.XI do 5.XII r. b. w Londynie w gmachu Olimpij. Prezes i Komitet Organizacyjny zaprasza Stowarzyszenie Techników na zwiedzenie tej Wystawy, oraz na bankiet, który odbędzie się na cześć zagranicznych gości. Rada Stow. Techników zwraca się do Sz. Członków Stow., którzyby mieli zamiar zwiedzić Wystawę, o zgłoszenie się do kancelarii po bliższe informacje.

Dyrektor Stow. Techników Polsk. w Warszawie.

Wydawca: Związek P. Zrzesz. Techn.

Redaktor: Inż. Stanisław Rodowicz.

Drukarnia Techniczna Sp. Akc., w Warszawie, Czackiego 3—5.